

KARL ARNE BLOM

Övertaget

 SAGA
EGMONT

KARL ARNE BLOM

Övertaget

 SAGA
EGMONT

Karl Arne Blom

Övertaget
Kriminalroman

Saga

Övertaget

Omslagsfoto: Radu Florin via Unsplash och pexels.com
Copyright © 1985, 2018 Karl Arne Blom och SAGA Egmont, an imprint
of Lindhardt og Ringhof A/S Copenhagen
All rights reserved
ISBN: 9788711706329

1. E-boksutgåva, 2018
Format: EPUB 2.0

Denna bok är skyddad av upphovsrätten. Kopiering för annat än
personligt bruk får enbart ske efter överenskommelse med Saga samt
med författaren.

Lindhardtogringhof.dk

Saga är ett förlag i Lindhardt og Ringhof, ett förlag inom Egmont-
koncernen

Den här boken tillägnas Jan Moen, god vän och god samarbetspartner,
och hans Anita.

Personerna i boken är helt och hållet produkter av författarens fantasi. Miljöbeskrivningar baserar sig på verkligheten. Det beskrivna har inte hänt.

Författaren

Som barn tar man kärleken för givet.

(Björn Afzelius)

Förspelet

Maj Lind var på väg hem. Hon hade slutat arbetet i kiosken tio minuter tidigare. Nu var klockan kvart över tio på kvällen. Det var den sjätte juni.

Hon hade satt sig på cykeln för att fara hem, men alldeles bakom bensinstationen vid Dalbyvägen hade bakdäcket exploderat med en smäll. Hon hade börjat leda cykeln längs Hardebergaspåret, småsvä-rande och arg.

Det skulle ta bortemot en halvtimme att komma hem nu.

Hon hörde inte stegen förrän mannen var alldeles bakom henne. Däckens rasslande mot gruset dränkte dem. Men plötsligt blev hon medveten om att han fanns där och hon hann halvt vända sig om innan han grep tag om hennes midja.

Hon försökte skrika, men han placerade en hand över hennes mun. Hon försökte kämpa sig fri, men han drog henne in i buskaget och kastade ned henne på marken.

Hon försökte sparka honom, klösa hans ansikte, slå sig fri, skrika.

Det kändes som om huvudet exploderade då hans knytnäve träffade henne över näsan och sedan sjönk hon ned i ett töcken. Hon kämpade emot för att inte förlora medvetandet, försökte ta sig upp, men han låg tungt över henne. Det kändes kallt om benen. Hon insåg att hon var naken från midjan och neråt.

Och så med ens var det som om hennes underliv skulle sprängas och hon skrek rakt ut i luften av smärta.

Det var svårt att andas. Hon kunde inte få ned luft i lungorna. Hans fingrar tryckte om halsen och det svartnade

för hennes ögon.

Hon såg ett stort rött ljussken, men ögonblicket senare var all smärta och plåga borta.

Maj Lind var strypt till döds.

Våldtäktsmannen böjde sig bakåt då han kände utlösningen närma sig. Inte förrän efteråt, då han torkade av sig mot hennes lår, upptäckte han att hon var död.

Han satt kvar på knä och betraktade henne en lång stund, som om det var omöjligt för honom att förstå det.

Maj Lind påträffades inte förrän följande morgon.

1

Mannen som klockan kvart i åtta en vardagskväll i juli månads mitt körde genom staden hade varit hemma för dagen för att få lite arbete uträttat. Han hade semester och var på väg tillbaka till Vejbystrand, där han och familjen tillbringade sommaren. Han bodde i den östra utkanten och kunde ha valt en annan väg; men så fick han för sig att köra genom centrum och kasta ett öga på sommar-Lund.

Han har inte ett dugg med denna berättelse att göra, men han konstaterade hur nästan kusligt tomma gatorna var. Det var som om allt liv stannat upp. Det var som om den gamla staden förvandlats till en spökstad; en museistad.

Då han for längs Klostergatan hörde han ljudet av utryckningsfordon, men kunde inte se dem och heller inte avgöra om det var polisen, brandkåren eller ambulansen som besvarade ett larm.

Han fortsatte Fjelievägen bort mot avfarten till motorvägen och kör därmed ut ur boken.

Men innan han helt försvinner måste det påpekas att han skulle ha fått en helt annan bild av sin stad om han begett sig in till centrum några timmar tidigare.

Sommar-Lund får liv ungefär vid halvtiotiden, när butikerna öppnar och banker och andra inrättningar slår upp dörrarna. Då kommer turisterna. Det är framför allt de som befolkar staden så års. De kommer var för sig eller i större eller mindre grupper. Det är de som trängs på gator och trottoarer. Det är deras bilar som står parkerade i stadskärnan. Det är turistbussarna som står på rad längs

Kyrkogatan. Det är turisterna som ger liv åt Lundagård, som beser domkyrkan, som vandrar omkring på Kulturhistoriska museet, som besöker den senaste arkeologiska utgrävningen och förundras över vilka gigantiska kyrkor förfäderna kunde uppföra. Det är de som med kameror och gåtrötta barn flanerar längs de ringlande smågatorna i medeltidskvarteren och njuter av stillheten och intimiteten i gatubilderna, över den härskande idyllen, skönheten.

Det är de som dricker sitt eftermiddagskaffe på konditori Lundagård vid parken med samma namn eller på Nybakat vid Klostergatan, där den mustaschprydda och fryntlige ägaren sätter en ära i att alla ska trivas.

Men vart tar de sedan vägen?

Få av dem förefaller övernatta.

Det kommer oupphörligen nya exemplar.

De beser staden i dagsljuset, besöker de gamla minnesmärkena och rundvandrar i de traditionstyngda institutionerna.

De ser aldrig sommarnattens Lund.

Samma kväll satt en man i en sliten fåtölj i en helt annan del av staden och glodde rakt in i en vägg. Han hade rödbrusigt ansikte och ögonen var fuktiga av återhållen gråt.

Samma kväll satt en annan man vid sitt köksbord och försökte formulera det brev han kände ett behov av att få skrivet. Den mannen var inte nykter. Han hade förtärt en trettiosjua billig skotsk whisky och nu var han inne på kvällens tredje starkölsburk. Han rökte en cigarrett utan att vara medveten om att det redan låg en annan tänd och rök för sig själv i det överfyllda askfatet.

Han försökte koncentrera tankarna och hitta de rätta orden. Röken från cigarretten sved i hans ögon. Men det

var inte enda anledningen till hans tårar.

Och under tiden blev sommarstaden så mörk den kunde bli mitt i månaden juli.

2

En viss årstidsdåsighet kombinerad med en portion oro härskade på Sydsvenskans lundaredaktion. Oron kom sig av vetskapen om att spaltutrymme skulle fyllas till morgondagens tidning. Det hände så förtvivlat lite inte bara i landet i övrigt under juli, utan även i Lund. Mardrömmen var att sitta där med alltför många tidningsspalter som skulle fyllas med text och bildmaterial.

En räddande faktor denna sommar var "gropen". Det var den senaste arkeologiska utgrävningen. Så snart en utgrävning genomfördes i Lund började man tala om "gropen". Detta var helt enkelt den senaste gropen. Men frågan var om den inte kunde anses vara den mest intressanta. Från flera synpunkter var den sensationell.

Arkeologerna hade gjort fynd och kommit med indicier som kunde innebära att Lund grundlagts tidigare än cirka 1020. Bland annat hade en kyrkogård från sent 900-tal påträffats. Av den stavkyrka som uppförts där under Sven Tveskäggs tid fanns bara stolphålen kvar. En tilltalande hypotes var att man upptäckt platsen för den i Roskildekrönikan omnämnda första kyrkan i Skåne.

Beträffande de tre andra kyrkorna som påträffats under jord i kvarteret Sankt Clemens var den äldsta sannolikt från 1000-talets mitt. Den hade tjänstgjort som biskopskyrka, varit tjugotvå meter lång och haft krypta under både kor och långhus.

På ruinerna av den byggdes vid 1100-talets mitt en klosterkyrka för premonstratenserorden. Den i sin tur

ersattes på 1200-talet av Sankt Drottens kyrka. Den hade varit femtiofem meter lång.

Det normala när arkeologiska fynd lades i dagen i Lund var att föremålen togs tillvara och byggnaderna dokumenterades, varefter man byggde nytt på det gamla. Den här gången verkade det som om de imponerande kyrkoruinerna skulle få chansen att bevaras på platsen.

Förslaget om "UnderLund" hade väckts. Man ville bevara ruinen i det nya husets källarplan som en påminnelse om stadens gamla historia.

Tidningarna skrev, som sagt, flitigt om gropen. Och de turister som inte läst om ruinfyndigheterna hörde talas om dem. Det var många besökare som gick dit för att titta.

Lundaborna fick vänta tills de återvände till sin stad efter semestertidens slut. De som nu lämnat den. De som inte blandade sig med turistströmmarna längs Klostergatan, Lilla Fiskaregatan, Stora Södergatan, Kyrkogatan, Bangatan och åstadkom ett intryck av smärre människohav; guppande huvuden i ständig rörelse mellan speglade skyltfönster och under flaggparader spända över de mest frekventerade stråken.

Personalstyrkan på tidningsredaktionen var reducerad sommartid. Redaktionschefen befann sig i sommarstugan i Mellbystrand och det var Margareta Turell som vikarierade på ansvarsstolen.

Hon började dagen med att dricka kaffe, tända en cigarrett och öppna posten. Det hade inte kommit så många brev. Det fjärde hon öppnade var skrivet för hand och när hon läst fem rader ryckte hon till, stannade upp, betraktade det och lade det framför sig på bordet.

Så tände hon en ny cigarrett och började om från början. Läste långsamt den här gången.

Det var inte undertecknat.

Hennes första reaktion var att gripa telefonluren och slå numret till polisen och fråga om någon anmält ett försvinnande. Men formuleringarna i brevet fick henne att inse att brevskrivaren inte hade tagit kontakt med polisen.

De flesta brev som skickades till tidningsredaktionen var meddelanden gällande arrangemang av olika slag, från loppmarknader till sammanträden. En del var insändare och bara undantagsvis förekom det att de inte var allvarligt syftande. De insändare som inte var seriösa adresserades nästan undantagsvis direkt till huvudredaktionen i Malmö, avsedda för den allmänna insändarsidan. Där sållades de bort, såvida inte insändarredaktören greps av skämtlygne och förde in någon på mer eller mindre jävelskap. Som den insändare som i kraftfulla ordalag pläderat för att kvinnor inte borde tillåtas ta körkort före trettiofem års ålder och att de fram till dess skulle ägna sig åt barnuppfostran. Svaren på den insändaren hade varit mycket roliga att läsa.

Till lokalredaktionen sändes allvarliga insändare, som avhandlade mer eller mindre angelägna ting.

Något brev liknande detta hade Margareta aldrig öppnat och hon kunde över huvud taget inte minnas att redaktionen mottagit något som påminde om det. Men det stod ju uttryckligen i brevet: "det här är alltså inte någon sådan där insändare, som det är meningen skall tryckas i tidningen".

Vad var det då?

Något slags nödrop?

Men om det nu var ett nödrop hoppades förstås brevskrivaren att läsaren skulle reagera och komma till hjälp.

Det var nu inte så lätt, eftersom det inte var undertecknat.

Det fanns emellertid något i brevet som kom Margareta att undra. Den som skrivit det nämnde en otäck olycka nere

på gatan och att polis och ambulans kom till platsen. Fast det behövde självfallet inte vara en avsiktlig ledtråd för den som ville försöka lokalisera brevskrivaren.

Det kunde helt enkelt vara så att den som skrivit dessa rader blivit vittne till följderna av en trafikolycka och när polisen och ambulansen kommit till platsen kopplat ihop händelsen med den försvunna dottern och fått sin oro och ängslan fördjupad.

En som var över sig given av ängslan för sitt barn satt knappast och stoppade in raffinerade, indirekta ledtrådar i ett brev. Men det gick inte att komma ifrån att det gav intryck av nödrop.

Och — det viktigaste av allt: varför gjorde inte denna förälder det allra mest naturliga?

Varför kontaktades inte polisen?

Var det också ett utslag av handlingsförlamning — eller fanns det en annan anledning?

Hon kliade sig på halsen och kände sig själv handlingsförlamad.

Att läsa brevet var som att ta del av ett privat förtroende. Samtidigt väckte det ens lust att vilja hjälpa. Dessutom fanns det något nyhetsmässigt i det. Inte minst så här års — högsommartid — då nyhetstorkan var irriterande.

När de slog sig ned runt det ovala bordet i ordinarie redaktionschefens rum för att gå igenom dagens uppdrag nämnde hon inget om brevet, utan behöll det för sig själv.

De var tre som arbetade. Förutom Margareta en semestervikarie och en av de ordinarie journalisterna. De fördelade de få uppdragen och semestervikarien beklagade sig över att han skulle bevaka en presskonferens gällande en kommande ungdomsturnering i fotboll. Han förklarade att han för det första inte var idrottsintresserad, utan tvärtom tyckte hjärtligt illa om allt som hade med sport att

göra, att han för det andra inte visste ett enda dugg om fotboll.

— Okunnighet får aldrig hindra en journalist från att skriva, sa Margareta. Om inte annat, så kan du kanske lära dej lite.

Sedan ringde hon in till centralredaktionen och förhörde sig om det tilldelade spaltutrymmet. Det verkade inte alltför hopplöst. Två sidor, men därav faktiskt drygt en sida annonser, totalt.

Det var förunderligt att konstatera hur annonsmängden i dagspressen ökade i takt med att de ekonomiska bekymren hopade sig i tillvaron.

Sommarvikarien begav sig muttrande iväg och Margaretas kollega avtågade för att uträtta det dagliga besöket vid gropen och förhöra sig om huruvida något nytt uppenbarat sig om det medeltida Lund.

Margareta var ensam på redaktionen och läste brevet en gång till.

3

Andrea Lugander hade inte varit medveten om att hon klädde av sig inför öppen ridå. Hon hade glömt dra ned rullgardinen och plötsligt känt sig betraktad.

Då hon riktade blicken mot fönstret fick hon syn på en man, som stod på trottoaren på andra sidan gatan och tittade på henne.

Först stod hon alldeles stel. Hon var så perplex att hon inte visste vad hon skulle göra.

Men så rusade hon fram till telefonen och försökte komma ihåg vilket nummer det var till polisen. Hon tog katalogen, men darrade så på handen då hon försökte bläddra att den gled ur hennes grepp.

Hon svalde stort och försökte lugna sig. Hon slog 90 000.

En polispatrull var på platsen bara sju minuter senare.

Då fanns inte mannen kvar. Och fastän de cirkulerade i en halv timmes tid på gatorna där omkring fick de inte syn på någon som kunde tänkas stämma överens med den beskrivning hon försökt ge.

Det var svårt för henne att somna den kvällen.

Det upplevda hade varit obehagligt. Hon rannsakade sig själv och kom fram till att hon inte hade en aning om ifall hon klätt av sig inför öppen ridå tidigare; och om den där karlen stått där och betraktat henne då också.

Hon hade tittat ut och fått syn på honom. Hon hade inte kunnat urskilja några detaljer. För henne hade han bara varit en mörk figur som stått där med händerna i byxfickorna och stirrat rakt fram.

I och för sig — det insåg hon — var det väl i grund och botten inget märkligt med det. Om en man gick förbi ett fönster där en kvinna stod och klädde av sig stannade mannen upp och tittade.

Hon undrade om hon skulle stanna upp vid ett fönster om hon fick syn på en karl som höll på att klä av sig. Hon visste inte, men kunde inte utesluta möjligheten. Det berodde naturligtvis helt och hållet på hur mannen såg ut.

Själv såg hon bra ut, och var medveten om det.

Hon låg länge och funderade och kom fram till att det inte fanns någon som helst anledning till att känna oro, obehag och rädsla. Det hade inte hänt henne något. Hon hade sig själv att skylla. Hade hon bara rullat ned gardinen skulle hon aldrig ha synts från andra sidan gatan.

Hon hade inte en aning om hur dags hon somnade den natten, men hon sov oroligt. Och när hon vaknade kände hon sig trött. Då hon gav sig iväg till arbetet tittade hon sig omkring, liksom för att försäkra sig om att hon inte var förföljd.

När hon blev medveten om det kände hon sig dum. Vad hade hon för anledning att tro att någon man kunde få för sig att förfölja henne? Hon kände sig aldrig hotad annars och hade inga ovänner, varken bland män eller kvinnor.

Men hela dagen medan hon gjorde sitt pass på stadsbiblioteket kom hon på sig med att allt som oftast titta sig omkring för att utröna huruvida det fanns någon manlig biblioteksbesökare som kunde anses betrakta henne med påfallande intresse. Hon kände sig betittad, men kunde inte upptäcka någon som studerade eller bevakade henne.

Dagen gick och när hon kom hem lagade hon mat, som inte smakade särskilt gott. Hon öppnade en flaska spanskt lantvin. Vinet smakade i alla fall. På kvällen gick hon inte sin vana trogen en promenad. Hon kände sig lite rädd för att gå ut.

Då det blev dags att gå till sängs kontrollerade hon noga att dörren var ordentligt låst. Hon rullade ned gardinen och släckte ljuset i sovrummet och klädde av sig i mörkret. Hon brukade sova enbart iförd ett par små trosor. Den här kvällen drog hon på sig en nästan knälång t-shirt.

Sedan tittade hon försiktigt fram bakom gardinen och stod där en lång stund och såg mot andra sidan gatan. Säkert bortemot tjugo minuter. Men hon såg ingen.

Hon gick och lade sig och läste några kapitel i Långt farväl av Raymond Chandler. Det var sjunde gången hon läste boken. Hon tyckte om att läsa goda kriminalromaner.

Just nu hade hon svårt för att koncentrera sig. Hon fick läsa om flera meningar ett par gånger för att begripa texten.

Hon låg på rygg utan sängkläder på sig. Men hon var varm. Det kändes instängt och kvalmigt i rummet. Hon skulle vilja öppna ett fönster.

Men sovrummet vette mot gatan, precis som de andra rummen i hennes lägenhet, och eftersom hon bodde på nedre botten ville hon inte öppna något fönster åt gatan. Hon hade läst i tidningen om hur inbrottstjuvar tog sig in genom öppna fönster. Hon hade läst om att de härjade i Lund.

Men hon måste ha lite luft, så hon steg upp och gick fram till fönstret. Hon gläntade på gardinen, försäkrade sig om att det var tomt på trottoaren på andra sidan gatan.

Där borta hade en gång järnvägen ut till Revingeby gått. Nu fanns det enbart industrier på tomterna tvärsöver gatan.

Hon drog upp gardinen, öppnade fönstret och lutade sig lite ut. Hon fläktade med t-shirten för att känna sig lite svalare.

Revingegatan löper parallellt med Södra Esplanaden, men den ligger lite i skymundan, liksom undangömd. Det är

ingen av de där gatorna som lundaborna automatiskt kan lokalisera. Till och med de som ska besöka någon av firmorna längs gatan måste ibland titta efter på stadskartan för att försäkra sig om att verkligen hitta rätt.

Klockan var kvart i elva och det var tyst och stilla. Avlägset hördes en bil rusa motorn. Det var allt. Inte en röst hördes i den tidiga natten. Långt ifrån alla som bodde i hennes hus och i husen omkring hade övergett staden, men tydligen var det så att inte ett fönster stod öppet ut mot natten. Eller också teg alla. Ingen hade så mycket som en radio eller grammofon på.

Det var varken kallt eller varmt ute. De två föregående somrarna hade medfört värmeböljor och då hade det varit olidligt varmt också nattetid, för mörkret hade behållit och konserverat värmen, fått den att jäsa och svälla och kännas obehagligt påträngande, nästan unken, när man försökte slappna av och sova.

Hon hörde med ens fotstegen.

Hon vände sig om och såg en man långsamt komma vandrande längs trottoaren på andra sidan gatan. Hon hade aldrig fått något ordentligt intryck av den där karlens utseende eller klädsel kvällen före, men hon kände instinktivt på sig att det var samme man. Hennes första impuls var att snabbt dra in huvudet, stänga fönstret och dra ned rullgardinen.

Hon drog tillbaka huvudet, men stängde inte sitt fönster.

Föregående kväll hade hon känt ett spontant hot då hon fått ögonen på mannen som stod och stirrade på henne. Nu när han kom där och gick utstrålade han inte den ringaste hotfullhet. Han såg ut som vilken ordinär kvällsflanör som helst. Fastän det inte var genomörkt kunde hon inte se honom så tydligt. Det hade varit halvmulet under dagen och varken stjärnor eller måne var synliga på himmelen nu.

Hon skymtade konturerna av ett ansikte och konstaterade att han hade ett par ljusa byxor på sig, en skjorta som var uppknäppt i halsen och en röd jacka med neddraget blixtlås.

Det var precis som om hon stått där och hoppats att han skulle vända sig om och se på henne, tala till henne. Och hon skulle sätta armbågarna mot fönsterblecket, luta sig framåt och ut genom fönstret. Han skulle gå över gatan och komma fram till henne, ställa sig nedanför hennes fönster och nicka. Hon skulle le. Och så skulle de tala med varandra; ungefär som två människor som känt varandra så länge att man kunde inbilla sig att man kunde varandra utan och innan.

Hon kände hur bröstvärtorna styvnade och genomförs av en ny rysning, som snarare var en ilning. Hon ryckte till. Och antagligen fick han syn på hennes rörelse, för nu vände han sig om och såg mot henne.

Hon drog igen fönstret med en smäll och skyndade sig att dra ned rullgardinen. Hon lutade sig mot väggen bredvid fönstret och andades snabbt.

Hon tänkte: Gud, låt honom inte komma häråt.

Precis som om han skulle få för sig att gå över gatan och stanna under hennes fönster, vissla. Eller knacka på det? Och förvänta sig att hon skulle öppna. Herregud, vad var det hon inbillade sig?

Hon ruskade på huvudet och försökte komma tillbaka till förnuftet och verkligheten. Hon borde återvända till sängen och boken. Försvinna tillbaka till det Californien, den vansinnesvärld i form av Hollywood som Chandler beskrev.

Den galenskap som nu virvlade kring i hennes huvud var alldeles för nära inpå.

Hon gick och lade sig på nytt, men tog inte upp boken. Istället sträckte hon sig mot det lilla sängbordet och satte på radion. Det var musik så här dags. Själlös, meningslös